

RÄDDNINGSTJÄNST

RÄDDNINGSSINSATS I SAMBAND MED KROCKKUDDE (AIRBAG)

Detta INFO är ett komplement till INFO 4/92 från Räddningsverket.

Inledning

Förekomsten av krockkudde i fordon har fått en nästan lavinartad frammarsch på marknaden. Krockkudde kommer även som tillbehör för eftermontage i äldre bilar.

Räddningsverket har verkat för enhetlighet i märkning resp avaktivering och även påtalat problemen med krockkudde på passagerarplats i kombination med bakåtvända bilbarnstolar.

Vägverket har som ansvarig myndighet utgivit förskrift VVFS 1993:5 som reglerar det sistnämnda samt bearbetar f n remiss angående föreskrifter om märkning av fordon utrustade med krockkudde.

Bilbranschen har själva tagit initiativ till enhetlighet vad gäller avaktivering. SAAB har exempelvis på sin nya 900-modell en avaktiveringstid på 10 sek från det att strömkällan bortkopplats.

Krockkuddar som utlöses på mekanisk väg finns nu ute på marknaden. Denna installationstyp är ej elberoende och saknar sensorer som behövs för att påverka andra säkerhetsanordningar t ex pyrotekniska bältessträckare, vilket torde medföra att den inte får någon större marknad.

Säkraste metoden vid losstagning där krockkudde ej utlösts

I de situationer där krockkudde inte utlösts rekommenderas följande losstagningsmetod (se även info 4/92 och Sirenen nr 1/94).

ARBETSFLÖDE

1. Gör fordonet strömlöst

2. Skapa tillträde för sjukvårdsinsats

3. Dörrforcering

4. Friläggning tak

5. Skapa utrymme i övrigt

1. Gör fordonet strömlöst

- Lokalisera batteriplacering (inte alltid i motorrum).

- För att öppna huven kan spridaren vara lämplig.

- Klipp batterikablar med kabeltång. Börja med minuspolen.

2. Skapa tillträde för sjukvårdsinsats

- Öppna om möjligt dörrar.

- Försök täcka person(er) i fordonet.

- Krossa rutor med automatkörnare, börja med rutorna längst från person(erna), för att ej onödigtvis utsättas för glaskross. Tryck körnaren i ett hörn på rutan för att få hela att krackelera.

3. Dörrforcering

- Stabilisera om möjligt fordonet t ex genom pallning.

- Frilägg plåt för att komma åt att få inspridaren vid gångjärnen (undvik slag).

- Använd sedan spridaren för att bryta ut dörren. Börja vid övre gångjärn (fyrdörrat fordon kan man klippa B-stolpen och sedan bryta ut bakdörren).

4. Friläggning av tak

- Klipp A-stolpen (främre) minst 10 cm upp på stolpen, ett snitt skapas då även i rutan.

- Sätt in glassåg i detta snitt och såga tvärs över till plats där nästa klipp skall tas på den andra A-stolpen.

- Klipp B-stolparna (mittre) i höjd med underkant på rutan (för att undvika infästningar för säkerhetsbälte och ev pyrotekniska bältessträckare).

- Klipp en brottanvisning i tak i bakkant på sidobakruta (klipp så att ev droplister eller andra förstärkningar försvagas).

- Kapa säkerhetsbältena.

- Lägg ett spett tvärs över taket mellan brottanvisningarna.

- Två man belastar sedan spettet på vardera sidan medan två man tar i resp A-stolpe och bryter bak taket (förankra sedan taket mot ex stark vind).

5. Skapa utrymme i övrigt

- Utrymme mellan torped, ratt och främre stolar kan vidgas med hjälp av bändare.

- Spänn upp bändaren diagonalt mellan A- resp B-stolpen på motsatt sida om patient, detta för att inte behöva lyfta patienten över bändaren.

- Klipp genom tröskel, i framkant, på båda sidor.

- Tryck isär och öppna upp fordonet.

- Stolar kan förflyttas bakåt genom att skjuva dem med hjälp av bändare eller spridare.

- Pedalstället kan bearbetas med hjälp av bilbältet och spridare: Kapa bältet. Knyt ena ändan i pedalställ. Håll spridaren vågrätt parallellt med tröskeln. Linda den andra ändan av bältet runt ena käften (yttre). Genom att öppna spridaren dras pedalstället med.

Metoden har utarbetats och avstämts av expertis inom räddningstjänsten samt SRV:s skolor.

Erfarenheter från USA

I rapporter från USA finns enstaka fall beskrivna som föranleder följande rekommendationer:

- Vid omhändertagandet av skadad som skyddats av krockkudde bör iakttagelser göras på bl a ratt. Om ratten är demolerad kan det vara ett tecken på att personen kan ha inre skador.

- Sanering i form av ögonsköljning bör kunna utföras om den skadade påvisar symptom typ ögonirritation, sveda eller rödögdhet. Sköljning ska utföras under minst 30 minuter och ges högsta prioritet. Detta föranlett av att det kan förekomma natriumhydroxid (lut) i det damm som sprids i kupén efter det att en krockkudde utlösts.

Informationen utformad efter samråd med Statens väg- och trafikinstitut (VTI), SRV:s tillsynsläkare, S:T Eriks Ögonsjukhus, Giftinformations-centralen, Vägverket samt räddningstjänstrepresentanter från Göteborg/Mölndal, Jönköping, Karlstad, Trollhättan samt Uppsala.

Under arbetet har även Arbetarskyddsstyrelsen informerats.